

JESU FØDSEL OG FAMILIE

Finn bibeltekstene i Bibelen og les dem høyt i gruppa: Matt 1,18-25 og Matt 13,53-58

Samtale i gruppa

Er du overrasket over denne teksten – siden du kanskje kjenner best til fortellingen der Maria får budskap om Jesu fødsel fra engelen Gabriel?

Hvilket inntrykk får du av Josef?

Har du hørt om Jesu familie før? Hva tenker du om det?

Les videre høyt i gruppa

Jesu fødsel og barndom var ikke del av de eldste fortellingene om Jesus: de finnes ikke i Markus- og Johannesevangeliet. Fødsel og barndom var kjent stoff i antikke biografier, slik både Matteus (kap. 1-2) og Lukas (kap. 1-2) har det. Men det merkelige er at de er så forskjellige. Mens Maria og andre kvinner er viktige i Lukas' historie, står Josef i sentrum i Matteus fortelling. Han fremstilles som en typisk mann, der hans ære står på spill. Mannens ære og anseelse i samfunnet var knyttet til hans kontroll av kvinner og deres seksualitet. I dette patriarkalske samfunnet var ekteskap arrangert gjennom avtale mellom familiene. Derfor heter det at «Maria var lovet bort til Josef,» hun var da ung, og hun bodde fortsatt hos foreldrene. Men da det viste seg at Maria var med barn, som ikke var hans, var hans ære truet. Etter tradisjonen var han i sin fulle rett til å kreve skilsmisse og også erstatning. At han ville la det skje i stillhet, var uttrykk for at han var rettferdig og hadde omsorg for Maria. Men budskapet fra engelen forklarte at unnfangelsen av barnet ikke skyldtes at Maria hadde hatt sex med en annen mann, men at den var skjedd ved den hellige Ånd. Dermed var Maria frikjent, og derfor kan engelen si: «Vær ikke redd for å ta Maria hjem til deg som din kone.» Avslutningen av troløvelses-perioden skjedde ved at mannen brakte kvinnen inn i sitt hus, gjerne feiret med en fest, og dermed var ekteskapet etablert. Det er dette Josef gjør når han våkner av drømmen: han gjør det engelen hadde pålagt ham og «tok henne hjem til seg som sin kone,» men hadde altså ikke seksuell omgang med henne før etter Jesus var født. Dette hadde å gjøre med å bevare Marias og Jesu renhet.

Samtale i gruppa

Hvorfor var/er Jesus fødsel et så viktig tema?

Sammenlign denne fortellingen med fortellingen om budskapet til Maria i Lukas sitt evangelium Lukas 1,26-56. Hvem er de stemmene som snakker om Jesus? Og hvordan sier de forskjellige ting om ham?

Er det noe som virker som vanlig, kjent stoff, som alle kunne kjenne til, og noe som er «inside information?»

Evangeliet etter Matteus 1,18-25

Evangeliet etter Matteus 13,53-58

Les videre høyt i gruppa

Bak denne fortellingen ligger antakelig ryktene om at Maria fødte Jesus utenfor ekteskapet; det var en kjent anklage fra jødiske kilder, og noe som førte skam over Jesus. Fortellingen om engelen som forsikrer Josef om at Maria var blitt svanger ved den Den hellige ånd, var Matteus' forklaring på fødselen. Josef blir tiltalt som «Davids sønn,» det er en henvisning til tradisjonen om at Jesus var av Davids ætt, som bygger på Josef som «sosial far.» Budskapet fra engelen kommer akkurat i perioden mellom «trolovelsen» og etableringen av ekteskapet, der mannen tar kvinnen hjem til seg. Men når Matteus understreker at Josef ikke hadde sex med henne før Jesus var født, er det for å understreke at Jesus var blitt til ved Guds ånd. Det mirakuløse ved fødselen ble stadig sterkere understreket i kirken etter som tiden gikk. F.eks. at Maria var jomfru også etter fødselen (cf. Det apokryfe evangeliet Proto-Jakob, ca. 150 e.K.). Men dette blir motsagt av evangeliene, som alle forteller at Jesus hadde søsken, brødre og søstre. I Matteusevangeliet har brødrene også navn (merk forskjellsbehandlingen på brødre og søstre»). I Matteus 13,53-58 er det naboer på hjemstedet som bruker kjennskapet til Jesu familie mot ham, når han gir seg ut for profet. Dette er det eneste stedet der Josef dukker opp etter barndomshistorien, når Jesus kalles «tømmermannens sønn.» Men var Josef i live på denne tiden? Hvis vi sammenligner med Markusevangeliet, finnes ikke Josef der. Der er Jesus «sønn av Maria» og det er Jesus selv som kalles «tømmermannen», Markus 6,3. Der er det Maria som leder husholdet, noe som var ganske uvanlig. Kanskje ville Matteus rydde opp, og gjøre Jesu familie til en «skikkelig familie», med faren som overhode.

Samtale i gruppa

Betyr det noe for ditt syn på Det nye testamente at fortellingene om Jesu fødsel er så forskjellige?

Hvor viktig synes du fortellingen om Jesu unnfangelse ved Den Hellige Ånd er?

Er det mulig å tro på Jesus som «Guds sønn» uten den fortellingen, som i Markus- og Johannes-evangeliet?

Og se på Paulus, som snakker om at det er ved oppstandelsen at Jesus blir «stadfestet» som Guds sønn, Romerbrevet 1,3-4. Hvor mye i disse fortellingene tror dere er bilder, som ikke skal tas bokstavelig som biologi?